

คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการ
ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมของประเทศไทย

สุธีรา อะทะวงษา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2556

**The Effects of Entrepreneurial Orientation and Enterprise
Characteristics Toward Thai SMEs' Growth**

Sutheera Atawongsa

**Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Business Administration Program
Faculty of Business, Dhurakij Pundit University**

2013

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้พัฒนาความรู้ด้านวิชาการ และสนับสนุนทุนการศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์

งานวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงมิได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์วัลย์ สัตยารักษ์วิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอม หุวะนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ท่านได้ให้ความเมตตาสั่งสอน ให้ความรู้ ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี อีกทั้งยังทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างมากมาใช้ในการทำวิจัยที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อุปถัมภ์ สายแสงจันทร์ ดร. มนตรี วีรียงกูร และ ดร.พานิช เหล่าศิริรัตน์ ที่ได้เป็นประธานและกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิลา พงศ์ยี่หล้า ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการทำวิจัย และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่เลขานุการหลักสูตรฯ ที่คอยประสานงานและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ นรภูมิพิพัฒน์ ดร.ไพบูลย์ ชำศิริพงษ์ และท่านผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงผู้ประกอบการทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำสัมภาษณ์ และข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสนิท คุณแม่ยุพา อะทะวงษา คุณนุกูล วินิจวลัย ตลอดจนพี่สาวและน้องชายของผู้วิจัยที่คอยให้กำลังใจเสมอมา ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสุวรรณ คุณแม่สมพร สุวรรณกุล ที่คอยอบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยมีวันนี้และแม้ว่าท่านจะไม่ได้อยู่คู่ความสำเร็จ แต่พระคุณของท่านจะระลึกไว้ในดวงใจของผู้วิจัยตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๙
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	6
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
1.5 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	8
1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
2.1 ความหมายของผู้ประกอบการ.....	11
2.2 ทฤษฎีคุณลักษณะ.....	12
2.3 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ.....	18
2.4 ลักษณะของสถานประกอบการ.....	30
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของต่างประเทศ.....	31
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย.....	53
2.7 การพัฒนาความหมาย และการวัดการเจริญเติบโต.....	57
2.8 สรุป.....	61
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	62
3.1 ประชากรและตัวอย่าง.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.2 เครื่องมือ.....	65
3.3 การพัฒนาและการทดสอบเครื่องมือ.....	66
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
3.5 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4. ผลการวิจัย.....	74
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเบื้องต้น.....	74
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	97
4.3 การวิเคราะห์ความแตกต่างของคุณลักษณะ ของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการของ วิสาหกิจที่เจริญเติบโตและไม่เจริญเติบโต.....	111
4.4 การวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling).....	112
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานการวิจัย.....	145
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	149
5.1 สรุปผล.....	150
5.2 อภิปรายผล.....	156
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	168
บรรณานุกรม.....	173
ภาคผนวก.....	188
ก แบบสัมภาษณ์.....	189
ข แบบสอบถาม.....	193
ค การทดสอบค่าที (t-Test)	202
ประวัติผู้เขียน.....	208

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 คุณลักษณะและทักษะที่แยกผู้นำจากบุคคลที่ไม่ใช่ผู้นำ.....	14
2.2 ความหมายของมิติของการเป็นผู้ประกอบการ.....	20
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (EO)	39
2.4 ปัจจัยการวัดคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (EO) ของงานวิจัยที่สำคัญ.....	52
2.5 มาตรวัดประสิทธิภาพ และการเจริญเติบโต.....	59
3.1 จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำแนกตามกลุ่มวิสาหกิจ.....	63
3.2 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.3 เกณฑ์ดัชนีการตรวจสอบความสอดคล้องของตัวแบบ.....	70
3.4 เกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้อง.....	73
4.1 ตัวแปรคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของการวิจัย.....	82
4.2 ตัวแปรลักษณะของสถานประกอบการของการวิจัย.....	92
4.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ.....	98
4.4 ภูมิหลังของการดำเนินกิจการ.....	102
4.5 รูปแบบและระยะเวลาการก่อตั้งของสถานประกอบการ.....	103
4.6 ประเภทของสถานประกอบการ.....	105
4.7 ผลประกอบการเฉลี่ยย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ.2550-2553) ของสถานประกอบการ.....	106
4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณลักษณะ ของการเป็นผู้ประกอบการ.....	107
4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคุณลักษณะ ของการเป็นผู้ประกอบการจำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ.....	108
4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของลักษณะ ของสถานประกอบการ.....	109
4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของลักษณะ ของสถานประกอบการจำแนกตามขนาดของวิสาหกิจ.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่าสถิติที่สำคัญของตัวแปร (จำนวน 752 คน)	113
4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	115
4.14 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูล.....	116
4.15 ค่าสถิติที่ได้จากการทดสอบตัวแบบตามสมมติฐาน.....	118
4.16 การวิเคราะห์ตัวแปรในแบบความสัมพันธ์โครงสร้าง	
เชิงสาเหตุของวิสาหกิจขนาดกลาง.....	121
4.17 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุของวิสาหกิจขนาดกลาง.....	123
4.18 การวิเคราะห์ตัวแปรในแบบความสัมพันธ์	
โครงสร้างเชิงสาเหตุของวิสาหกิจขนาดย่อม.....	126
4.19 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุของวิสาหกิจขนาดย่อม.....	128
4.20 การวิเคราะห์ตัวแปรในแบบความสัมพันธ์	
โครงสร้างเชิงสาเหตุของวิสาหกิจภาคการผลิต.....	131
4.21 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุของวิสาหกิจภาคการผลิต.....	133
4.22 การวิเคราะห์ตัวแปรในแบบความสัมพันธ์	
โครงสร้างเชิงสาเหตุของวิสาหกิจภาคการค้า.....	135
4.23 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุของวิสาหกิจภาคการค้า.....	137
4.24 การวิเคราะห์ตัวแปรในแบบความสัมพันธ์	
โครงสร้างเชิงสาเหตุของวิสาหกิจภาคการบริการ.....	140
4.25 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรสาเหตุ	
ของวิสาหกิจภาคการบริการ.....	142
4.26 สรุปตัวแปรที่สำคัญ 3 ลำดับแรกของคุณลักษณะ	
ของการเป็นผู้ประกอบการ และลักษณะของสถานประกอบการที่ส่งผล	
ทางตรงต่อการเจริญเติบโต.....	144
4.27 สรุปข้อมูลผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ.....	146

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2.1 แบบของผู้นำ 4 แบบ.....	16
4.1 แบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย.....	95
4.2 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของวิสาหกิจขนาดกลาง.....	120
4.3 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของวิสาหกิจขนาดย่อม.....	125
4.4 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของวิสาหกิจภาคการผลิต.....	130
4.5 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของวิสาหกิจภาคการค้า.....	134
4.6 แบบจำลองโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ของวิสาหกิจภาคการบริการ.....	139
5.1 การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปร.....	167